

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA
KÖZNEVELÉSÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁR

Iktatószám: 11108/2017/KOZNEVTART

Hiv. szám: -
Ügyintéző: Pereg Tamás
Melléklet: 3 db könyv

Kőbányai János részére
igazgató

Múlt és Jövő Alapítvány

Budapest
Keleti Károly utca 16. II./3.
1024

Tárgy: A Múlt és Jövő Alapítvány megkeresése 'Saul fia-napló', 'Auschwitz-tekercs' és 'Auschwitz jegyzőkönyv' c. kiadványok terjesztése kapcsán (könyvtárak, iskolák).

Tisztelt Igazgató Úr!

Az Emberi Erőforrások Minisztériumához, ezen belül Balog Zoltán miniszter úrhoz címzett levelében azt kéri, hogy *Zalmen Gradowski Auschwitz-tekercs / A pokol szívében* című kiadványukat segítsük eljuttatni könyvtárakba, iskolákba, tanári szobákba, lelkeszi hivatalokba. Kérését sajnos nem tudjuk teljesíteni az alábbi szakmai, módszertani okokból: Zalmen Gradowski műve unikális abból a szempontból, hogy nem egy túlélő számol be utólag az auschwitzi borzalmakról, hanem az iratok helyben keletkeztek, maga a szerző sem élte túl a koncentrációs tábor. Rendkívül értékes történelmi forrás lehetett volna, de Gradowski nagyon kevés konkrét tény, kézzelfogható eseményt rögzít. Szépirodalmi alkotás megírását tűzhetné ki célul, annak viszont nem elég magas színvonalú. Köznevelési célokra nem felhasználható, a 130 oldal terjedelmű anyagból a pedagógusoknak kellene olyan részleteket kiválasztani, amelyek forrásként hasznosak lehetnének. Az írást – teljesen érthető okokból – áthatja a bosszúvágy, de ennek bemutatása a diákok számára inkább elidegenítő hatású lenne, és nevelési célként nem elfogadható. Egy példa Az elválás című rész előszavából: „*Ezért írással egy érzést akarok felkelteni benned, a bosszú szikráját akarom*”

elültetni benned, aminek fel kell gyűlni, magával kell ragadnia minden szívet, és egy vértengerbe kell belefűlnia mindenkinek, aki népemet vértengeré tette.”

A mű töredékes, a szerző különböző helyeken rejtette el részleteit, félve attól, hogy a tábor vezetősége esetleg megtalálja és megsemmisíti, ugyanakkor bízva abban, hogy az utókor rábukkan. Ezért olyan sírokban ásta el (sonderkommandós volt), amelyek későbbi feltárásában reménykedhetett. Ez a történet – tehát magának az iratoknak a sorsa, története – például önmagában alkalmas lehet iskolai felhasználásra. Gradowski munkáját kutatók, elemzők forgathatják haszonnal. A szaktörténészek által feldolgozott kötet egyes részletei – magyarázattal és didaktikai útmutatóval – lehetnének a témában járatlan diákok számára értékes és érdekes forrásanyagok.

Budapest, 2017. február 27.

Üdvözléssel:

Sipos Imre

Egy elutasítás

Nemrégiben jelentettük meg Zalmen Gradowski *Auschwitz-tekercs*, *A Pokol szívében* című – nem könyvét, hanem az írása és megtalálása körülményeire is tekintettel – evangéliumát. (Maga a könyv *A Saul fia*-számunkban került látómezőnkbe, lásd róla Pelle János tanulmányát: „A pokol szívében” 2015/2.) Kiadványunkhoz Heller Ágnes írt ajánló – olvasásra, elsajátításra biztató – sorokat, amelyek mind a könyv tartalma szempontjából, mind az ajánlás írója oldaláról nem tekinthetők hagyományos reklám-szövegnek.

Mint a fent bemutatott dokumentumból is kitetszik, a semmilyen – sem az állam, sem más szervezet (beleértve manifeszt zsidó szervezeteket) – által nem támogatott, könyv formájában alakoskodó evangéliumnak a természetes közönséghez eljuttatása érdekében a legilletékesebbhez fordultunk. Ahonnan a felelős, elemző értékelést meg is kaptuk, amit itt osztunk meg. Egyrészt történelmi felelősségünk okán – hiszen az is történelem, hogyan, milyen ún. narratívák mentén jegecesedik ki az ún. „kollektív emlékezet”. Amely a mi időnkben, a mi munkánk révén zajlik, s ami hamarosan szintén történelemmé hűl ki.

Ennek fontos hírvivője s majd egyszer: nyoma az itt keletkezett dokumentum.

